

การจัดการชุมชนเข้มแข็ง ตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในเขตตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

วันที่รับบทความ	19/04/2562
วันแก้ไขบทความ	06/09/2562
วันที่ตอบรับบทความ	25/11/2562

จันทนา อินทนิม¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2) ศึกษาระดับการนำแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต่อการนำไปประยุกต์ใช้เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ของประชาชนในเขตตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนในเขตตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 395 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าที่ ค่าเอฟ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ผลการวิจัย พบว่า 1) ประชาชนตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}=3.63$ S.D. = 0.09) 2) ผลการศึกษาระดับการนำแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน พบว่าอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}=3.67$ S.D.=0.06) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน คือ ด้านกระบวนการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}=3.69$ S.D.=0.03) ด้านการพึ่งพาตนเอง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}=3.68$ S.D.= 0.08) และด้านการมีส่วนร่วม มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}=3.64$ S.D.= 0.09) 3) ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนต่อการนำแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง ($r=0.403$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อการนำแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน คือ ด้านการพึ่งพาตนเอง ($r=0.448$) ด้านการมีส่วนร่วม ($r=0.403$) และด้านกระบวนการเรียนรู้ ($r=0.359$) มีระดับความสัมพันธ์ปานกลาง เป็นไปในทิศทางบวก

คำสำคัญ : การจัดการ ชุมชนเข้มแข็ง ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประจักษ์าชาวีรัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
อีเมล : chanthana.i@dru.ac.th

A Strong Community Management in Accordance with Sufficiency Economy Philosophy in Bangpla Subdistrict, Bangphli District, Samutprakarn Province

Received	19/04/2019
Revised	06/09/2019
Accepted	25/11/2019

Chanthana Inthachim¹

Abstract

This research employed qualitative design to study 1) the level of knowledge and understanding sufficiency economy philosophy; 2) the level of application of sufficiency economy philosophy in enhancing strong community; 3) the relationships between sufficiency economy philosophy and the application of sufficiency economy philosophy in enhancing strong community, of the people in sub district, Bangphli District Samutprakarn Province The sample of the study were 395 people Bangpla sub district Bangphli district, Samutprakarn Province. The research instruments were a questionnaire rating scale. The research employed percentage, mean, standard deviation, Anova, and Pearson's Product Moment Correlation as statistics for analysis. The results of the study revealed that: 1) the knowledge and understanding on sufficiency economy philosophy of the respondents was at a high level with the mean score at ($\bar{x} = 3.63$ S.D.=0.09); 2) the application of sufficiency economy philosophy in enhancing strong community was at a high level with the mean score at ($\bar{x} = 3.67$ S.D.=0.06) while learning process was at high level with the mean score at ($\bar{x} = 3.69$ S.D.=0.03). Self-reliance aspect was at a high level with mean score at ($\bar{x} = 3.68$ S.D.=0.08). Participation was at high level with the mean score at ($\bar{x} = 3.64$ S.D.=0.09); 3) the relationship between knowledge and understanding sufficiency economy philosophy and the application of sufficiency economy philosophy in enhancing strong community was at a positive average level ($r=0.403$) When considering the aspects, it showed that the knowledge and understanding of sufficiency economy philosophy which had statistical significance on the application of sufficiency economy in enhancing strong community at a positive average level were self-reliance ($r=.448$), participation ($r=0.403$), and learning process ($r=0.359$) respectively.

Keywords : management, strong community, Sufficiency Economy

¹ Assistant Professor, Ph.D., in Public Administration Program Faculty of Humanities and Social Sciences Dhonburi Rajabhat University
e-mail : chanthana.i@dru.ac.th

บทนำ

ในอดีตที่ผ่านมาการขับเคลื่อนกระบวนการจัดการของชุมชนยังมีปัญหาอยู่หลายประการ เช่น การขาดความต่อเนื่องของการพัฒนา ปัญหาการขาดความสมดุลระหว่างเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2561-2564) ได้ให้ความสำคัญอย่างยิ่งกับการต่อยอดจากความสำเร็จเชิงกายภาพสู่การพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจและชุมชนตามแนวระเบียงเศรษฐกิจต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและการกระจายความเจริญในการพัฒนาชุมชนจังหวัดและเมือง รวมถึงพื้นที่อื่นเชื่อมโยงภายในประเทศ ในยุทธศาสตร์ที่ 2 เป้าหมายที่ 3 เพิ่มศักยภาพชุมชนและเศรษฐกิจฐานรากให้มีความเข้มแข็ง เพื่อให้ชุมชนพึ่งพาตนเองและได้รับส่วนแบ่งผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจมากขึ้น อย่างไรก็ตาม การสร้างความเข้มแข็งจากการพึ่งตนเองและการสร้างภูมิคุ้มกันด้านการพัฒนาคนในชุมชนเป็นปัจจัยสำคัญในการยอมรับการเปลี่ยนแปลงของกระแสโลกาภิวัตน์ยังทำได้ไม่เต็มที่ (วรรณธรรม กาญจนสุวรรณ, 2553, หน้า 119-121) ปัญหาและอุปสรรคของการจัดการชุมชนของหลาย ๆ ชุมชนจากอดีตถึงปัจจุบัน ทำให้หลาย ๆ ชุมชนเกิดการพัฒนาทั้งที่เกิดจากชุมชนเอง และความร่วมมือจากภาครัฐ ทำให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็งและประชาชนในชุมชนท้องถิ่นอยู่ดีมีสุข มีความมั่นคงในชีวิต แต่ในบางชุมชนพบกับปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ในการขับเคลื่อนกระบวนการจัดการชุมชนให้เข้มแข็ง ทั้งนี้ ด้วยเหตุผลต่าง ๆ ได้แก่ 1) บริบทของชุมชนเมือง หรือกึ่งเมือง อันมีความหลากหลายของระบบทางสังคมหรือพหุสังคม ทำให้กระบวนการจัดการเป็นไปอย่างล่าช้า 2) ขาดกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม ในกระบวนการร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมกันรับผิดชอบ

การจัดการชุมชนเป็นการดำเนินงานที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของชุมชนในทางที่ดีขึ้น เจริญขึ้นในทุก ๆ ด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และสิ่งแวดล้อม สามารถจัดการกับสถานการณ์ และกระแสโลกาภิวัตน์ เพื่อให้สามารถพึ่งตนเองได้หรือช่วยตนเองได้ ในการตัดสินใจและดำเนินการแก้ไขปัญหา ตลอดจนตอบสนองความต้องการของชุมชน ดังนั้น ชุมชนจะจัดการได้หรือไม่ดำเนินไปในทิศทางใด ต้องมีองค์ประกอบของแนวคิดพื้นฐานการจัดการชุมชน รูปแบบการจัดการ และกระบวนการจัดการชุมชน รวมทั้งการปรับตัวให้ทันต่อสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และสิ่งแวดล้อม โดยการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน โดยต้องมีทุนทางสังคมเป็นหัวใจสำคัญ

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้รับการนำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาประเทศชาติไปสู่ความเจริญอย่างยั่งยืน เริ่มจากการที่คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้ทำการปรับปรุงทิศทางการพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) โดยหันมาให้ความสำคัญกับคน มองว่าคนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา เน้นการมีส่วนร่วมในการพัฒนามากขึ้น เปิดโอกาสให้แก่องค์กรชุมชนสนับสนุนการเรียนรู้พื้นฟูธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ต่อมาแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) ได้ยึดแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาประเทศและพัฒนาประชาชน ยิ่งกว่านั้นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10

(พ.ศ. 2550–2554) คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นปรัชญาในการจัดทำแผน เพื่อสร้างให้สังคมในทุกระดับชั้นเกิดความเข้าใจในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและนำไปเป็นพื้นฐานแนวทางในการดำเนินชีวิตตลอดจนการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศไปสู่ความสมดุลยั่งยืนและมีภูมิคุ้มกันที่ดีและใช้ค่านิยมนี้ในการขับเคลื่อน (จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา, 2548, หน้า 41-47)

จากปัญหาที่กล่าวมา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่ศึกษา เรื่อง การจัดการชุมชนเข้มแข็งตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในเขตตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ เพื่อให้ทราบถึงระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ระดับการนำแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน และความสัมพันธระหว่างแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต่อการนำไปประยุกต์ใช้เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ในเขตตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการจัดการชุมชนเข้มแข็งอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ
2. ศึกษาระดับการนำแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ในเขตตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ
3. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต่อการนำไปประยุกต์ใช้เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ในเขตตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

สมมุติฐานของการวิจัย

1. ลักษณะส่วนบุคคลของประชาชนในเขตตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ที่แตกต่างกันมีผลต่อการนำแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนที่แตกต่างกัน
2. แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีระดับความสัมพันธ์ต่อการนำไปประยุกต์ใช้เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในทางบวก

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ รวมทั้งสิ้น จำนวน 32,390 คน (ข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของตำบลบางปลา พ.ศ. 2559)

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนในเขตตำบลบางปลา จำนวน 395 คน คำนวณหาโดยใช้สูตรการหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของ Yamane (1967, p. 886)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยการศึกษาจากเอกสาร ตำรา และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูล ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบ (Check list) สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของประชาชนในเขตตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ อาชีพ รายได้ครอบครัวต่อเดือน รายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน จำนวนสมาชิกในครอบครัว ภาระหนี้สิน และเงินออม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ โดยมีข้อคำถามเกี่ยวกับแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกัน ภายใต้เงื่อนไขความรู้ และคุณธรรม จำนวน 10 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ด้านการมีส่วนร่วม ด้านการพึ่งตนเอง และด้านกระบวนการเรียนรู้ จำนวน 30 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 395 คน ผู้วิจัยกับผู้ช่วยนักวิจัย เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการแจกแบบสอบถามและรับคืนแบบสอบถามด้วยตนเอง ในการแจกแบบสอบถามผู้วิจัยจะชี้แจงวัตถุประสงค์ของการทำการวิจัยให้ทราบและทำความเข้าใจกับผู้ตอบแบบสอบถามก่อนทำการตอบแบบสอบถาม

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Science) โดยใช้สถิติสำหรับการวิจัย ได้แก่

1. การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-List) ใช้วิธีการหาค่าความถี่ (Frequency) แล้วสรุปออกมาเป็นร้อยละ (Percentage)

2. การวิเคราะห์ผลจากระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ด้านการมีส่วนร่วม ด้านการพึ่งตนเอง และด้านกระบวนการเรียนรู้ ที่มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ย (Mean : \bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบน

มาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) โดยกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ย โดยใช้
 อันตรภาคชั้นโดยแบ่งเป็น 5 ระดับ ตามวิธีของ Likert (1961, p. 301)

3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต่อการนำไปประยุกต์
 ใช้เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ในเขตตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ใช้วิธีการหา
 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation) (ฤกษ์ รักชาติเจริญ,
 2561, หน้า 146)

4. การศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชน ต่อการนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
 ไปประยุกต์ใช้วิเคราะห์ข้อมูลโดยทดสอบค่าที (t-test) และการทดสอบค่าความแปรปรวนแบบทางเดียว
 (One - way analysis of variance) และเมื่อพบผลแตกต่างทางสถิติจึงทดสอบเป็นรายคู่ โดยวิธี LSD (Least
 Significant Difference)

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

1. วัตถุประสงค์ ข้อ 1. ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
 พบว่า ประชาชนในเขตตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิด
 ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เกี่ยวกับความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกัน ความรู้ และคุณธรรม
 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย (\bar{x} = 3.63 S.D. = 0.09) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความหมาย ความรู้ ความเข้าใจ
 เกี่ยวกับแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	\bar{x}	S.D.	ความหมาย
1. ท่านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.79	0.88	มาก
2. แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้ท่านมีการดำเนินชีวิตโดยยึดหลัก สายกลาง พอดี มีความสมดุลในชีวิตและสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้	3.68	0.86	มาก
3. แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้ท่านมีความกล้าหาญเพียงพอ ไม่ประมาท มีเหตุมีผลเป็นเครื่องนำทางที่จะเลือกประกอบอาชีพในการดำเนินชีวิต มีสติและปัญญา มั่นคง	3.65	0.97	มาก
4. แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้ท่านรู้จักดำเนินชีวิตอย่าง พออยู่ พอกิน พอใช้ ไม่ฟุ้งเฟ้อ หลูหรา ตามกระแส มีภูมิคุ้มกันไม่ประมาทในการดำเนินชีวิตต่อการ เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา	3.68	1.79	มาก
5. แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สามารถนำไปประยุกต์ปรับใช้ในการทำงาน ด้านต่าง ๆ และสร้างรายได้ สร้างอาชีพสามารถพึ่งพาตนเองได้	3.44	0.90	มาก

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความหมาย ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (ต่อ)

ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
6. แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้ท่านมีความรอบคอบ รอบรู้ ระมัดระวัง มีสติปัญญา และศึกษาหาความรู้มาเพื่อดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง	3.60	0.93	มาก
7. แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้ท่านมีทางเลือกในประกอบอาชีพที่หลากหลาย สามารถพึ่งพาตนเองได้	3.53	0.98	มาก
8. แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้ท่านมีความขยัน อดทน ซื่อสัตย์ สุจริต และมีการแบ่งปันกันในการดำรงชีวิต และอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข	3.73	0.91	มาก
9. แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้ท่านมีกรอบในการดำเนินชีวิต สร้างรายได้ สามารถพึ่งพาตนเองได้ และมาร่วมกันกันร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแรงร่วมใจกันทำกิจกรรม โดยใช้ทรัพยากรที่มีในชุมชนให้เกิดประโยชน์สูงสุด	3.64	0.88	มาก
10. แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้ท่านดำเนินชีวิตอยู่อย่างมีความสุข พอกิน พออยู่ ประหยัด ลดละความฟุ่มเฟือย ประกอบอาชีพ ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และพึ่งพาตนเองได้	3.60	0.92	มาก
รวม	3.63	0.09	มาก

2. วัตถุประสงค์ ข้อ 2. ระดับการนำแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน พบว่า ประชาชนในเขตตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ มีการนำแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความหมายเกี่ยวกับการนำแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ในภาพรวม

การนำแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
ด้านการมีส่วนร่วม	3.64	0.09	มาก
ด้านการพึ่งตนเอง	3.68	0.08	มาก
ด้านกระบวนการเรียนรู้	3.69	0.03	มาก
รวม	3.67	0.06	มาก

3. วัตถุประสงค์ ข้อ 3. ความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต่อการนำไปประยุกต์เพื่อเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งในเขตตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ โดยรวมมีความสัมพันธ์โดยรวมและรายด้านทางบวกในระดับปานกลาง จำแนกรายด้าน สรุปได้ดังนี้

ด้านการมีส่วนร่วม พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต่อการนำไปประยุกต์ใช้เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง ($r=0.403$) ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต่อการนำไปประยุกต์ใช้เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ด้านการมีส่วนร่วม

แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต่อการนำไปประยุกต์ใช้เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน	การประยุกต์ใช้		ระดับความสัมพันธ์
	<i>r</i>	Sig.	
ด้านการมีส่วนร่วม			
1. ท่านเข้าร่วมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนอย่างสม่ำเสมอ เช่น กิจกรรมของชมรมที่ชุมชนจัดขึ้น พิธีกรรมและประเพณีสำคัญ ๆ ของชุมชน	0.425**	0.000	ปานกลาง
2. ท่านมีส่วนร่วมในการคิดและหาวิธีการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากทั้งภายในและภายนอกชุมชน เพื่อพัฒนาสร้างสรรค์ให้ชุมชนสันติสุขดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคง	0.440**	0.000	ปานกลาง
3. ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดของชุมชน ให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม และนำมาเพื่อสร้างรายได้และอาชีพให้แก่ชุมชน	0.411**	0.000	ปานกลาง
4. ท่านให้ความร่วมมือจัดระบบดูแลชุมชน เช่น กำจัดขยะมูลฝอยดูแลรักษาแม่น้ำลำคลอง ปลูกต้นไม้เพื่อให้เกิดประโยชน์และเป็นธรรมแก่สมาชิกในชุมชน	0.412**	0.000	ปานกลาง
5. ท่านมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ประเมิน และตรวจสอบกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน เพื่อนำไปพัฒนาและปรับปรุงตนเองด้วยตนเอง	0.386**	0.000	ปานกลาง
6. ท่านมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นจากการเข้าร่วมกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ที่ชุมชนจัดขึ้น	0.381**	0.000	ปานกลาง
7. ท่านมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์กิจกรรมการพัฒนาและส่งเสริมชุมชน ให้เป็นที่รู้จักของคนทั่วไป	0.378**	0.000	ปานกลาง
8. ท่านมีความยินดีและภาคภูมิใจที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตัวท่านและชุมชน	0.394**	0.000	ปานกลาง

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต่อการนำไปประยุกต์ใช้เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ด้านการมีส่วนร่วม (ต่อ)

แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต่อการนำไปประยุกต์ใช้เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน	การประยุกต์ใช้		ระดับความสัมพันธ์
	<i>r</i>	Sig.	
9. ท่านมีส่วนในการสร้างความสามัคคี ส่งเสริมให้คนในชุมชนมีความสัมพันธ์ที่ดี ช่วยเหลือเกื้อกูลกันในกลุ่มต่าง ๆ ของชุมชน	0.377**	0.000	ปานกลาง
10. ท่านมีส่วนร่วมในการส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มตามความสนใจ เช่น ชมรม กลุ่มอาชีพ และอาสาสมัครที่มีจิตอาสาเพื่อพัฒนาชุมชน	0.430**	0.000	ปานกลาง
รวม	0.403**	0.000	ปานกลาง

ด้านการพึ่งตนเอง พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต่อการนำไปประยุกต์ใช้เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน โดยรวมมีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง ($r = 0.448$) ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต่อการนำไปประยุกต์ใช้

แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต่อการนำไปประยุกต์ใช้เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน	การประยุกต์ใช้		ระดับความสัมพันธ์
	<i>r</i>	Sig.	
ด้านการพึ่งพาตนเอง			
1. ท่านเป็นคนที่มีจิตใจเข้มแข็ง หนักแน่น ไม่ท้อถอยต่อสื่อกับปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น อย่างมุ่งมั่นที่จะทำงานนั้นสำเร็จลุล่วงได้	0.444**	0.000	ปานกลาง
2. ท่านหาเลี้ยงชีพด้วยความสุจริต ไม่เบียดเบียนผู้อื่น มีจิตใจเอื้ออาทร ประณีประนอม เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน	0.518**	0.000	ปานกลาง
3. ท่านดำเนินชีวิตด้วยความเรียบง่าย มีการพึ่งพาค้ำกัน แบ่งปันกันในชุมชน	0.210**	0.000	ต่ำ
4. ท่านมีการช่วยเหลือ เกื้อกูล รักใคร่ เป็นปึกแผ่นสามัคคี มีความเป็นอิสระ และสร้างเครือข่ายเพื่อความเข้มแข็งของชุมชน	0.516**	0.000	ปานกลาง
5. ท่านมีการวางแผนในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างเป็นระบบ มีการสำรวจ ดูแลรักษา และมีการปลูกต้นไม้ ทดแทน เพื่อมิให้ทรัพยากรของชุมชนหมดสิ้นไป	0.435**	0.000	ปานกลาง

ตารางที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต่อการนำไปประยุกต์ใช้ (ต่อ)

แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต่อการนำไปประยุกต์ใช้ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน	การประยุกต์ใช้		ระดับ ความสัมพันธ์
	<i>r</i>	Sig.	
ด้านการพึ่งพาตนเอง			
6. ท่านมีการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า มีการนำวัสดุที่เหลือใช้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด	0.451**	0.000	ปานกลาง
7. ท่านมีการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า มีการนำวัสดุที่เหลือใช้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด	0.473**	0.000	ปานกลาง
8. ท่านมีการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ให้สอดคล้องกันอย่างเหมาะสม	0.500**	0.000	ปานกลาง
9. ท่านมีความสามารถในการทำงานหาเลี้ยงชีพที่สุจริต มีการวางแผนการใช้จ่ายที่สมเหตุสมผล และสมดุล มีการออมเพื่ออนาคต	0.477**	0.000	ปานกลาง
10. ท่านมีวิถีชีวิตที่พอเพียง ไม่ฟุ้งเฟ้อ มีการเพิ่มรายได้ลดรายจ่าย ดำรงชีวิตตามอัตภาพและฐานะของตน	0.462**	0.000	ปานกลาง
รวม	0.448**	0.000	ปานกลาง

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ด้านกระบวนการเรียนรู้ พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต่อการนำไปประยุกต์ใช้เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ด้านกระบวนการเรียนรู้ โดยรวมมีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง ($r=0.359$) ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต่อการนำไปประยุกต์ใช้ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ด้านกระบวนการเรียนรู้

แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต่อการนำไปประยุกต์ใช้ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน	การประยุกต์ใช้		ระดับ ความสัมพันธ์
	<i>r</i>	Sig.	
ด้านกระบวนการเรียนรู้			
1. มีการจัดตั้งกลุ่มในชุมชน มีการเลือกผู้นำที่มีศักยภาพ เพื่อเป็นหลักและแกนนำในการพัฒนา	0.353**	0.000	ปานกลาง
2. มีการประชุมวางแผนการพัฒนา โดยให้สมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น	0.369**	0.000	ปานกลาง

ตารางที่ 5 ความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต่อการนำไปประยุกต์ใช้ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ด้านกระบวนการเรียนรู้ (ต่อ)

แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต่อการนำไปประยุกต์ใช้ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน	การประยุกต์ใช้		ระดับความสัมพันธ์
	<i>r</i>	Sig.	
3. มีการอบรม ศึกษา ให้ความรู้ในเรื่องต่าง ๆ และมีการฝึกอาชีพ ให้แก่สมาชิกในชุมชน เพื่อเพิ่มรายได้และสร้างอาชีพอย่างมั่นคง	0.123*	0.014	ต่ำ
4. มีการจัดตั้งสวัสดิการชุมชน เพื่อให้สมาชิกมีความผูกพันมีการวางแผนชีวิตร่วมกัน ทำให้ชุมชนมีความแน่นแฟ้นและมีพลังในการจัดการปัญหาสิ่งต่าง ๆ	0.337**	0.000	ปานกลาง
5. มีการจัดตั้งสวัสดิการชุมชน เพื่อให้สมาชิกมีความผูกพันมีการวางแผนชีวิตร่วมกัน ทำให้ชุมชนมีความแน่นแฟ้นและมีพลังในการจัดการปัญหาสิ่งต่าง ๆ	0.404**	0.000	ปานกลาง
6. มีการจัดตั้งสวัสดิการชุมชน เพื่อให้สมาชิกมีความผูกพันมีการวางแผนชีวิตร่วมกัน ทำให้ชุมชนมีความแน่นแฟ้นและมีพลังในการจัดการปัญหาสิ่งต่าง ๆ	0.388**	0.000	ปานกลาง
7. มีการศึกษา หาความรู้ นำผลการวิจัย เพื่อพัฒนาเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน	0.386**	0.000	ปานกลาง
8. มีการเปิดรับความรู้ ความช่วยเหลือจากภายนอกชุมชนโดยเปิดเวทีแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ระหว่างกันทำให้เกิดการพัฒนาที่ประสบผลสำเร็จ	0.404**	0.000	ปานกลาง
9. มีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ประชาสัมพันธ์งานเพื่อเผยแพร่กิจกรรมถ่ายทอดองค์ความรู้ของชุมชนและให้ประชาชนทั่วไปมีส่วนร่วม มีการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ อันนำไปสู่ชุมชนเข้มแข็ง	0.425**	0.000	ปานกลาง
10. มีการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน เพื่อหาทางแก้ไขปัญหาและข้อบกพร่องต่าง ๆ เพื่อนำไปปรับปรุงการวางแผนงานในการทำกิจกรรมต่าง ๆ	0.402**	0.000	ปานกลาง
รวม	0.359**	0.000	ปานกลาง

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. ผลจากการทดสอบสมมติฐานของการจัดการชุมชนเข้มแข็ง ตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในเขตตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ สรุปได้ดังนี้

3.1 ความแตกต่างระหว่างลักษณะส่วนบุคคลของประชาชนในเขตตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ที่แตกต่างกันมีผลต่อการนำแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ที่แตกต่างกันมีผลต่อการนำแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งไม่แตกต่างกัน สรุปในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ดังตารางที่ 6 และตารางที่ 7

ตารางที่ 6 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างเพศของประชาชนมีความสัมพันธ์ต่อการนำแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน

ความสัมพันธ์ต่อการนำแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน	เพศชาย		เพศหญิง		t	Sig.
	(\bar{x})	S.D.	(\bar{x})	S.D.		
1. ด้านการมีส่วนร่วม	3.70	0.75	3.61	0.72	1.15	0.24
2. ด้านการพึ่งตนเอง	3.72	0.71	3.67	0.71	0.63	0.52
3. ด้านกระบวนการเรียนรู้	3.72	0.72	3.69	0.79	0.30	0.76
รวม	3.71	0.72	3.65	0.74	0.69	0.50

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 6 ผลการทดสอบสมมติฐานทางสถิติ ความแตกต่างระหว่างเพศของประชาชนมีความสัมพันธ์ต่อการนำแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ค่าเฉลี่ยของความสัมพันธ์เพศชาย ($\bar{x} = 3.71$ S.D.=0.72) และเพศหญิง ($\bar{x} = 3.65$ S.D. =0.074) เมื่อทดสอบสมมติฐานทางสถิติ พบว่า ค่าเฉลี่ยของความสัมพันธ์ที่มีต่อการนำแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ระหว่างเพศที่แตกต่างกันมีความสัมพันธ์ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นั่นคือ เพศที่แตกต่างกัน ไม่มีผลต่อความสัมพันธ์ต่อการนำแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ไม่แตกต่างกันเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 7 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างลักษณะส่วนบุคคลของประชาชนในเขตตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ มีผลต่อการนำแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน สรุปลงในภาพรวม

ลักษณะส่วนบุคคล	การนำแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน			F	Sig.
	ด้านการมีส่วนร่วม	ด้านการพึ่งตนเอง	ด้านกระบวนการเรียนรู้		
อายุ	3.63	3.71	3.71	2.57	0.42
สถานภาพที่	3.60	3.64	3.74	1.18	0.39
อาชีพ	3.63	3.70	3.71	1.95	0.32
ระดับการศึกษา	3.65	3.75	3.69	1.49	0.16
สรุป	มาก	มาก	มาก		

3.2 แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความสัมพันธ์ต่อการนำไปประยุกต์ใช้เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต่อการนำแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง ($r=0.403$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความสัมพันธ์ต่อการนำแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในระดับปานกลางและเป็นไปในทิศทางบวก คือ ด้านการพึ่งพาตนเอง ($r=0.448$) ด้านการมีส่วนร่วม ($r=0.403$) และด้านกระบวนการเรียนรู้ ($r=0.359$) ตามลำดับ ดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 ความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต่อการนำแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน โดยรวม

แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต่อการนำไปประยุกต์ใช้เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน	การประยุกต์ใช้		ระดับความสัมพันธ์	ทิศทางความสัมพันธ์
	R	Sig.		
การมีส่วนร่วม	0.403**	0.000	ปานกลาง	ทางบวก
การพึ่งพาตนเอง	0.448**	0.000	ปานกลาง	ทางบวก
กระบวนการเรียนรู้	0.359**	0.000	ปานกลาง	ทางบวก
รวม	0.403**	0.000	ปานกลาง	ทางบวก

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประเด็นเกี่ยวกับความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกัน ภายใต้ความรู้และคุณธรรม โดยรวมและรายประเด็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นประเด็นจะเห็นว่าประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้มีความขยัน อดทน ซื่อสัตย์ สุจริตและมีการแบ่งปันกันในการดำรงชีวิต และอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข และทำให้รู้จักดำเนินชีวิตอย่างพออยู่ พอกิน พอใช้ ไม่ฟุ้งเฟ้อ หูหระ ตามกระแส มีภูมิคุ้มกัน ไม่ประมาทในการดำเนินชีวิตต่อการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา จะเห็นได้จากความเป็นอยู่ความเป็นอยู่ของประชาชน มีลักษณะความเป็นอยู่แบบครอบครัว อยู่กันตามธรรมชาติ ลักษณะชนบทกึ่งเมือง มีการพึ่งพาอาศัยกันอยู่กันอย่างญาติมิตร เน้นเรื่องของการประหยัด การออม ทำให้มีการดำเนินชีวิตโดยยึดหลักสายกลางพอดี

มีความสมดุลในชีวิตและสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ และแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำไปประยุกต์ปรับใช้ในการทำงานด้านต่าง ๆ สร้างรายได้ สร้างอาชีพสามารถพึ่งพาตนเองได้ สอดคล้องกับแนวคิดของศิริพร ศีตีสาร (2551, หน้า 21-22) กล่าวว่า ในการดำเนินชีวิตประจำวัน และการอยู่ร่วมกับผู้อื่น ต้องคำนึงถึงความพอประมาณในการดำรงชีวิตในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านการบริโภคการกินอยู่หลับนอนการเข้าสังคม การใช้เวลาและทรัพยากรต่าง ๆ ที่มีอยู่โดยเน้นการพึ่งตนเองเป็นเบื้องต้น การทำอะไรที่คุ้มค่าที่สุดไปข้างใดข้างหนึ่งการใช้เหตุผลเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจและการกระทำต่าง ๆ การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี เพื่อพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงและไม่ทำอะไรที่เสี่ยงจนเกินไปจนทำให้ตนเองหรือคนรอบข้างเดือดร้อนในภายหลังการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่องและใช้ความรู้ด้วยความรอบคอบระมัดระวังความซื่อสัตย์ ความไม่โลภ ความรู้จักพอ ความขยันหมั่นเพียร การไม่เบียดเบียนกัน การรู้จักแบ่งปันและช่วยเหลือเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน

2. ระดับการนำแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ในเขตตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีการนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เห็นได้จากวิถีชีวิตในการดำรงอยู่อย่างประหยัด ไม่ฟุ่มเฟือย มีการเก็บออม การทำบัญชีครัวเรือน และมีการนำแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้เพื่อแก้ไขปัญหาความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินที่เกิดขึ้น เนื่องจากลักษณะของชุมชนเป็นกึ่งชุมชนเมือง ความเป็นอยู่และที่มาของแต่ละคนที่อยู่อาศัยในชุมชนมีแตกต่างกัน ผู้นำชุมชนเกิดความคิด การรวมกลุ่มเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้คนในชุมชนได้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ร่วมกันการวางแผน ร่วมคิด ร่วมทำหาวิธีการแก้ไขปัญหาความเป็นอยู่ของคนในชุมชนให้มีความเป็นอยู่ที่ดี สร้างอาชีพ รายได้ทำให้คุณภาพชีวิตดีขึ้น กลายเป็นชุมชนเข้มแข็ง สอดคล้องกับงานวิจัยของไพศาล เนาวะวาทอง (2551, หน้า 100) ศึกษาเรื่อง การจัดการชุมชนเศรษฐกิจพอเพียงกรณีศึกษา : หมู่บ้านคำปลาหลาย ตำบลบ้านดง อำเภอบุขารัตน์ จังหวัดขอนแก่น ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของคนในชุมชนบ้านคำปลาหลาย ทำให้ผู้นำชุมชนเกิดความคิดในการรวมตัวกัน เพื่อแก้ไขปัญหาความเป็นอยู่เพื่อให้คนในชุมชนได้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นและเริ่มมีการพัฒนาเป็นลำดับขั้นมาเรื่อย ๆ โดยยึดตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผลจากการดำเนินตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้ปัจจุบันชุมชนบ้านคำปลาหลาย กลายเป็นชุมชนที่เข้มแข็งและยั่งยืน แต่เมื่อพิจารณารายด้าน จะเห็นได้ว่าด้านกระบวนการเรียนรู้ มาเป็นอันดับแรก รองลงมาด้านการพึ่งพาตนเอง และด้านการมีส่วนร่วม ตามลำดับดังนี้

ด้านกระบวนการเรียนรู้ พบว่า ประชาชนมีการฝึกวิชาชีพที่มีความหลากหลาย โดยผู้ทรงคุณวุฒิมีการสร้างเวทีให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการร่วมคิด ร่วมทำกิจกรรม มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เพื่อพัฒนาชุมชน มีการประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรม ประเพณีตามสื่อต่าง ๆ เพื่อเผยแพร่ต่อสาธารณะ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้สร้างรายได้ สร้างอาชีพ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนสอดคล้องกับงานวิจัยของสาวิณี รอดสิน (2554, หน้า 141-143) ได้ศึกษา ชุมชนเข้มแข็ง : กรณีศึกษาชุมชนบ้านปางจำปี

ตำบลห้วยแก้ว อำเภอแม่อน จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษา พบว่า การก่อกำเนิดชุมชนเข้มแข็งของชุมชนบ้านปางจำปี เกิดจากการเข้ามาทำงานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการป่าและน้ำ ของมหาวิทยาลัยแม่โจ้ ประกอบกับการศึกษาดูงานการจัดการชุมชนจากภายนอก รวมไปถึงคณะกรรมการชุมชนได้รับการอบรมหลักสูตรนักจัดการความรู้ จึงทำให้เกิดแนวคิดที่จะพัฒนาชุมชน โดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากงานวิจัยและงบประมาณส่วนการดำรงความเข้มแข็งของชุมชนผ่านกิจกรรมการพัฒนา ทุกกิจกรรมที่เกิดขึ้นในชุมชนบ้านปางจำปี ส่งผลต่อความเข้มแข็งของชุมชน อยู่ในระดับสูง ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการชุมชน พึ่งตนเองได้ ชาวบ้านมีความรักและหวงแหนชุมชน มีความตระหนักถึงการเป็นเจ้าของปัญหาของชุมชนเป็นอย่างดีและสอดคล้องกับแนวคิดของปารีชาติ วลัยเสถียร และคณะ (2546, หน้า 260) ได้สรุปสาระสำคัญของความหมายและความสำคัญของกระบวนการเรียนรู้ 3 ประเด็น ดังนี้ 1) ด้านการเรียนรู้ การเรียนรู้ควรมีลักษณะเรียนรู้ตลอดชีวิต โดย (1) การเรียนรู้เพื่อทำ (2) การเรียนรู้เพื่อเป็น (3) การเรียนรู้เพื่ออยู่ร่วมกัน โดยผู้เรียนควรมีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ (1) เรียนรู้เพื่อตัวเอง (2) เรียนรู้เพื่อสิ่งนอกตัวที่สัมพันธ์กับตัวเองทั้งใกล้และไกล (3) เรียนรู้เพื่อปฏิสัมพันธ์กับสิ่งนอกตัว 2) ด้านการปฏิบัติ เมื่อมีการเรียนรู้แล้วเกิดความรู้แก่ผู้เรียน โดยนำความรู้มาสืบทอดปฏิบัติผ่านช่องทางต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นพิธีกรรมประเพณี ค่านิยมตัวบุคคล วัฒนธรรมท้องถิ่น วิถีชีวิต มีการเรียนรู้และการปฏิบัติเป็นเนื้อเดียวกัน และมีกระบวนการแลกเปลี่ยนกับผู้อื่นที่มีมุมมองแตกต่างกันออกไป 3) ด้านการนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง กระบวนการเรียนรู้ดังกล่าวได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องและค่อนข้างถาวรในเรื่องของความรู้ ทศนคติและทักษะ

ด้านการพึ่งตนเอง พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ มีการนำแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้เพื่อเสริมสร้างให้ชุมชนเข้มแข็ง พบว่า มีการเก็บรวบรวมเงิน ตั้งกองทุนสวัสดิการหมู่บ้านนำเงินมาลงทุนในกิจกรรมต่าง ๆ เช่น ฝ้ามัดย้อม ทำเองจำหน่ายเอง โดยไม่ต้องพึ่งเงินสนับสนุนจากภาครัฐ มีการปลูกผักเพื่อนำไปประกอบอาหาร หากเหลือจะนำไปขาย หารายได้ให้ชุมชนและสร้างรายได้ของกลุ่ม มีการจัดสรรแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนแรกเข้ากลุ่ม อีกส่วนแบ่งให้สมาชิกเป็นค่าตอบแทน อีกทั้งมีการตั้งกองทุนหมู่บ้านเพื่อนำเงินมาช่วยเหลือสมาชิกในยามเจ็บป่วย หรือเสียชีวิต สร้างความมั่นคงกับครอบครัว และเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Fonchingsong and Fonjong (2002, p. 2) ได้ทำการศึกษาแนวคิดการพึ่งตนเองในการริเริ่มพัฒนาชุมชนของกลุ่มคนรากหญ้าในคาเมรูน ผลการศึกษา พบว่า การพัฒนาชุมชนในกลุ่มรากหญ้าในคาเมรูน เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพึ่งตนเอง เพื่อปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ซึ่งประชาชนเป็นผู้ริเริ่มเองทั้งหมด รัฐบาลทำหน้าที่ส่งเสริมเพียงเล็กน้อยเท่านั้น เช่น เทคโนโลยี และงบประมาณ และไม่เข้าไปแทรกแซงการดำเนินกิจกรรมใด ๆ นอกจากนั้น พบว่า ปัจจัยที่สำคัญที่ส่งผลต่อการพัฒนาชุมชน คือ ความเชื่อมั่นต่อภูมิปัญญาดั้งเดิมของชุมชน ท้องถิ่น ทักษะ เทคโนโลยี และการสนับสนุนจากผู้นำภายนอกชุมชน รวมถึงการมีส่วนร่วมระหว่างโครงสร้างทางวัฒนธรรมกับเครือข่ายชุมชน ตลอดจนการสนับสนุนจากสตรีและบทบาทหลักของชุมชน

ด้านการมีส่วนร่วม พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีการนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้เพื่อเสริมสร้างให้ชุมชนเข้มแข็ง พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการคิด ร่วมตัดสินใจ ในการทำงานทุกขั้นตอน มีการลงมือปฏิบัติร่วมกัน มีการช่วยกันแก้ไขปัญหาาร่วมกัน และมีการแบ่งผลประโยชน์ให้สมาชิกเท่าเทียมกัน สมาชิกส่วนใหญ่เข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่ชุมชนและหน่วยงานราชการจัดขึ้น เช่น กิจกรรมถวายความจงรักภักดี กิจกรรมการทำบัญชีครัวเรือน กิจกรรมกองทุนสวัสดิการสวนเกล้าแสน และกิจกรรมถ่ายทอดความรู้ ด้านวิชาชีพ เช่น การปลูกผัก การเพาะเห็ด การทำผ้ามัดย้อม การทำน้ำยาอเนกประสงค์ เพื่อเสริมสร้างความรักความสามัคคี กลายเป็นเข้มแข็งของชุมชนซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสันติชัย เอื้อจงประสิทธิ์ (2551, หน้า 27-29) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของบุคลากร หมายถึง การเปิดโอกาสให้บุคลากรเข้ามามีส่วนร่วมในการคิดริเริ่มตัดสินใจในการปฏิบัติงานและการร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ อันมีผลกระทบมาถึงตัวของบุคลากรเอง การที่จะสามารถทำให้บุคลากรเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาและนำมาซึ่งสภาพความเป็นอยู่ของบุคลากรให้ดีขึ้นนั้น ผู้นำจะต้องยอมรับในปรัชญาการพัฒนาว่า มนุษย์ทุกคนมีความปรารถนาที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุขได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรมเป็นที่ยอมรับของผู้อื่นและพร้อมที่จะอุทิศตน เพื่อกิจกรรมของส่วนรวมในองค์กรและสอดคล้องกับแนวคิดของ Cohen and Uphoff (1981, p. 6) ได้ให้ความหมาย การมีส่วนร่วมของชุมชนว่า สมาชิกของชุมชนต้องเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องใน 4 มิติ ได้แก่ (1) การมีส่วนร่วมการตัดสินใจว่า ควรทำอะไร และทำอย่างไร (2) การมีส่วนร่วมเสียสละ ในการพัฒนารวมทั้งลงมือปฏิบัติตามที่ได้ตัดสินใจ (3) การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน (4) การมีส่วนร่วมในการประเมินโครงการ และสอดคล้องกับงานวิจัยของชลธิ์ เจริญรัฐ (2547) ได้ศึกษาการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและเศรษฐกิจฐานราก ตำบลหนองไฮ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ผลการศึกษา พบว่า ด้านการจัดการชุมชน พบว่า มีการจัดตั้งกลุ่มให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเพื่อการวางแผน การดำเนินงานและการแก้ไขอุปสรรค ปัญหาของชุมชน คือ การขาดงบประมาณ ขาดเงินทุนในการประกอบอาชีพ การขาดเอกสารสิทธิ์ในที่ดินและการขาดสาธารณูปโภคพื้นฐาน

3. ความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต่อการนำไปประยุกต์ใช้เพื่อเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง ในเขตตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ระดับความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต่อการนำไปประยุกต์ใช้เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน มีค่าความสัมพันธ์ระดับปานกลาง ($r=0.403$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความสัมพันธ์ต่อการนำแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน มีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง คือ ด้านการพึ่งพาตนเอง ($r=0.448$) ด้านการมีส่วนร่วม ($r=0.403$) และด้านกระบวนการเรียนรู้ ($r=0.359$) สอดคล้องกับแนวคิดของคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง (2547, หน้า 79-80) กล่าวว่า การจะนำเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ให้ได้ผลในการดำเนินชีวิตจำเป็นต้องเริ่มต้นจากการมีความรู้ความเข้าใจที่

ถูกต้องว่า เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง อะไรและมีหลักการสำคัญอะไรบ้าง ที่จะนำไปใช้เป็นแนวทางในภาคปฏิบัติตลอดจนเห็นถึงประโยชน์จากการที่จะนำเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและการดำเนินชีวิตต่าง ๆ ร่วมกับผู้อื่นโดยคำนึงถึงการพึ่งตนเองเป็นเบื้องต้น

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนดำเนินชีวิตด้วยความเรียบง่าย มีการพึ่งพาอาศัยกันแบ่งปันกันในชุมชน อยู่ในระดับต่ำ ดังนั้น หน่วยงานของรัฐควรอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการนำแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้เพื่อเสริมสร้างให้กับชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ และร่วมประโยชน์ ร่วมกันอย่างแท้จริง สามารถนำไปประยุกต์ใช้ และเสริมสร้างให้ชุมชนเข้มแข็งต่อไป

2. ผลการวิจัยพบว่า มีการอบรมศึกษาให้ความรู้ในเรื่องต่าง ๆ และมีการฝึกอาชีพให้แก่สมาชิกในชุมชน เพื่อเพิ่มรายได้และสร้างอาชีพอย่างมั่นคงอยู่ในระดับต่ำ ดังนั้น หน่วยงานของรัฐควรอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการแปรรูปสินค้าเกษตรเป็นสินค้าเกษตรอุตสาหกรรม สร้างอาชีพ สร้างรายได้ ชุมชนพึ่งตนเองได้ เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนต่อไป

บรรณานุกรม

- กฤษณ์ รักชาติเจริญ. (2561). การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการบริหารรัฐ. กรุงเทพมหานคร : ทีเอ็มปริ้นติ้ง.
- คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง. (2547). เศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา. (2548). การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง. วารสารเศรษฐกิจและสังคม. 42 (6), หน้า 41-47.
- ชลธิ์ เจริญรัฐ. (2547). การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและเศรษฐกิจฐานราก ตำบลหนองไฮ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี. วารสารวิทยาการจัดการปริทัศน์. 7 (7), หน้า19-24.
- ธนากร สังเขป. (2556). การพัฒนาที่ยั่งยืน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปาริชาติ วลัยเสถียร และคณะ. (2546). เอกสารประกอบการศึกษาวิชาสังคม 651 : ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน กรุงเทพมหานคร : คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เพ็ญศรี เปลี่ยนขำ. (2550). วิธีการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. วารสารวิชาการราชภัฏตะวันตก. 2 (1), หน้า 27.
- ไพศาล เนาวะวาทอง. (2551). การจัดการชุมชนเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษาหมู่บ้านคำปลาหลาย ตำบลบ้านดง อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น. วารสารการจัดการสิ่งแวดล้อม. 4 (2), หน้า 38-49
- วรรณธรรม กาญจนสุวรรณ. (2553). กระบวนการจัดการชุมชนเข้มแข็ง : รูปแบบปัจจัยและตัวชี้วัด. วารสารรัฐประศาสนศาสตร์. 8 (2), หน้า 119-158.
- ศิริพร ศีตีสาร. (2551). การศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครูโรงเรียนเอกชน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 1. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. (2541). การพัฒนาชุมชนแบบจัดการ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : เอมี เทรดตั้ง.
- สันติชัย เอื้อจงประสิทธิ์. (2551). สำคัญของการมีส่วนร่วมของบุคลากร. กรุงเทพมหานคร : สามเจริญพาณิชย์.
- สาวณี รอดสิน. (2554). ชุมชนเข้มแข็ง : กรณีศึกษาชุมชนบ้านปางจำปี ตำบลห้วยแก้ว อำเภอแม่ฮ่องสอน จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อาคม เต็มพิทยาไพสิฐ. (2544). การน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ. วารสารเศรษฐกิจและสังคม. 48(1), หน้า 7.

Cohen, J.M., & Uphoff, N.T. (1981). **Rural Development Participation: Concept and Measures for Project Design Implementation and Evaluation.** Rural Development Committee Center for International Studies. New York : Cornell University.

Cronbach, L. J. (1990). **Essentials of Psychologicaltesting.** 5th ed. New York: Harper Collins.

Fonchingong, C., & Fonjong, L. (2002). The concept of self-reliance in community disruption initiatives in the Cameroon grassfires. **Geo Journal.** 57(1), p. 2.

Likert, R. (1961). **New Patterns of Management.** New York : McGraw-Hill.

Nonaka & Ikujiro. (2001). Classic Work: Theory of Organizational Knowledge Creation. In **Knowledge Management : Classic and Contemporary Works.** Morey, Daryl et al. London : The MIT Press.

Sallis, E., & Jones, G. (2002). **Knowledge Management in Education.** London : Kogan page.

White, A. T. (1982). **Why Community Participation?, A Discussion of the Argument go, (Community Participation : Current Issue and Lesson Learned.** N.P. : United Nations Children' s Fun, 1982).

Yamane, T. (1967). **Statistics : An Introductory Analysis.** 2nd ed. New York : Harper and Row.